

Lag

om ändring av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010) 4 § 5 mom.,
ändras 1—3 §, 4 § 1 mom., 5 och 7 §, 8 § 5 mom., 13 §, 35 § 1 mom. samt 35 c, 35 d och 38 §,
sådana de lyder, 1 § delvis ändrad i lagarna 670/2015, 95/2018 och 602/2019, 2 § delvis ändrad i lagarna 467/2011 och 421/2025, 3 § delvis ändrad i lagarna 554/2023 och 421/2025, 4 § 1 mom., 35 § 1 mom. samt 35 c och 35 d § i lag 95/2018, 5 § delvis ändrad i lag 984/2016 samt 7 §, 8 § 5 mom. samt 13 och 38 § i lag 421/2025, samt
fogas till lagen nya 1 a och 3 a—3 c § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I ett förfarande enligt denna lag kan i enkla och klara ärenden följande föreläggas som påföljd:

- 1) bötesstraff för ett brott för vilket det inte har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst två år och som enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra strängare straff än böter,
- 2) ordningsbot för en förseelse för vilken ordningsbot särskilt har föreskrivits som straff i lag.

Ett ärende kan handläggas i ett förfarande enligt denna lag också när brottet kan medföra någon annan påföljd än vad som avses i 1 mom. eller 3 a—3 c §, om det inte yrkas att den som misstänks för brottet ska föreläggas en sådan påföljd.

1 a §

Avgränsning av tillämpningsområdet

I ett förfarande enligt denna lag får med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 § inte handläggas

- 1) lindrig krigsförbrytelse som avses i 11 kap. 7 § i strafflagen (39/1889), hets mot folkgrupp som avses i 10 § i det kapitlet eller underlåtenhet att anmäla brott av en underlydande som avses i 13 § i det kapitlet,
- 2) oaktsamt röjande av statshemlighet som avses i 12 kap. 8 § i strafflagen, brott mot neutralitetsbestämmelserna som avses i 10 § i det kapitlet eller upprätthållande av landsförrädisk förbindelse som avses i 11 § i det kapitlet,
- 3) olaglig militär verksamhet som avses i 13 kap. 4 § i strafflagen,
- 4) brott mot politiska rättigheter som avses i 14 kap. i strafflagen,
- 5) osann utsaga vid myndighetsförfarande som avses i 15 kap. 2 § i strafflagen, försök till anstiftan av osann utsaga som avses i 5 § i det kapitlet, bevisförvanskning som avses i 7 § i det kapitlet eller skyddande av brottsling som avses i 11 § i det kapitlet,
- 6) förstörande av bevismedel som är i en myndighets besittning som avses i 16 kap. 12 § i strafflagen, givande av muta som avses i 13 § i det kapitlet, givande av muta åt riksdagsledamot som avses i 14 a § i det kapitlet, olaga befriande av fånge som avses i 15 § i det kapitlet,

RP 5/2026 rd

LaUB 15/2026 rd

RSv 104/2026 rd

fångrymning som avses i 16 § i det kapitlet eller fånges vapeninnehav som avses i 17 § i det kapitlet,

7) deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet som avses i 17 kap. 1 a § i strafflagen,

8) olovlig spridning av sexuell bild som avses i 20 kap. 7 § i strafflagen, erbjudande av ersättning för sexuell handling mot ung person som avses i 9 § i det kapitlet, lockande av barn i sexuella syften som avses i 18 § i det kapitlet, spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn som avses i 19 § i det kapitlet, innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn som avses i 21 § i det kapitlet eller besökande av föreställning som på ett sexuellt sätt visar barn som avses i 22 § i det kapitlet,

9) misshandel som avses i 21 kap. 5 § i strafflagen, dödsvållande som avses i 8 § i det kapitlet, grovt vållande av personskada som avses i 11 § i det kapitlet, deltagande i slagsmål som avses i 12 § i det kapitlet, framkallande av fara som avses i 13 § i det kapitlet eller utsättande som avses i 14 § i det kapitlet,

10) frihetsberövande som avses i 25 kap. 1 § i strafflagen, olagligt framkallande av samtycke till adoption som avses i 3 b § i det kapitlet, olaglig adoptionsförmedling som avses i 3 c § i det kapitlet, bortförande av barn som avses i 5 a § i det kapitlet, olaga hot som avses i 7 § i det kapitlet, olaga förföljelse som avses i 7 a § i det kapitlet eller olaga tvång som avses i 8 § i det kapitlet,

11) främjande av resa för terrorism som avses i 34 a kap. 13 § i strafflagen eller offentlig uppmaning till terrorism som avses i 14 § i det kapitlet,

12) mål som gäller tjänstebrott,

13) mål som avses i 20 kap. i sjölagen (674/1994),

14) mål som avses i 2 § i militära rättegångslagen (326/1983).

I ett förfarande enligt denna lag får med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 § inte handläggas ett brott som leder till bötesstraff, om den som misstänks för brottet har fått sammanlagt minst sex bötesförelägganden eller strafförelägganden i enlighet med denna lag som påföljd för brott som den misstänke begått under det år som föregått brottet, och detta, med anledning av att gärningarna är likartade, som helhet betraktat utvisar likgiltighet för förbud och påbud i lag.

I ett förfarande enligt denna lag får inte heller handläggas ett brott som leder till bötesstraff, om den som misstänks för brottet vid tidpunkten för gärningen var under 18 år och det för brottet har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i sex månader.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *bötesyrkande* ett yrkande mot den misstänkte genom vilket för honom eller henne för ett brott yrkas bötesstraff och förverkandepåföljd eller, om den misstänkte har begärt en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp, bötesstraff och förverkandepåföljd,

2) *bötesföreläggande* ett avgörande genom vilket en övervakande tjänsteman för ett brott förelägger bötesstraff och förverkandepåföljd,

3) *ordningsbotsföreläggande* ett avgörande genom vilket ordningsbot och förverkandepåföljd föreläggs,

4) *strafföreläggande* ett avgörande genom vilket åklagaren på grundval av ett bötesyrkande förelägger ett bötesstraff och en förverkandepåföljd.

3 §

Behöriga myndigheter

Ett bötesföreläggande utfärdas av en polisman. I ett bötesföreläggande kan som påföljd föreläggas ett bötesstraff på högst 40 dagsböter för ett brott för vilket det inte har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst sex månader.

Ett bötesyrkande utfärdas av en polisman. Yrkandet kan utfärdas också på begäran av åklagaren. På grundval av ett bötesyrkande utfärdar åklagaren ett strafföreläggande. I ett strafföreläggande kan som påföljd föreläggas ett bötesstraff för ett brott för vilket det inte har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst två år och med anledning av vilket det inte utfärdas ett bötesföreläggande.

Ett ordningsbotsföreläggande utfärdas av en polisman eller, i situationer som avses i 29 §, av åklagaren.

På tullmän, gränsbevakningsmän och jakt- och fiskeövervakare tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om polismän. I fråga om en tullmans, gränsbevakningsmans och jakt- och fiskeövervakares behörighet att utfärda ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande föreskrivs särskilt.

3 a §

Föreläggande av förverkandepåföljder och påförande av brottsofferavgifter

I ett förfarande enligt denna lag kan det föreläggas en förverkandepåföljd på högst 5 000 euro vid sidan av de straff som avses i 1 §.

I ett förfarande enligt denna lag påförs brottsofferavgift vid sidan av de straff som avses i 1 §. Bestämmelser om brottsofferavgift finns i lagen om brottsofferavgift (669/2015).

3 b §

Ersättning för kostnader för alkohol- och drogtestning

I ett förfarande enligt denna lag kan det bestämmas att en person som med stöd av 1 § 1 mom. har bötfällts är skyldig att till staten betala de kostnader för alkohol- och drogtestning som orsakats av rättsmedicinska undersökningar vid förundersökningen, om de har behövts för utredningen av målet.

Om en i 1 mom. avsedd ersättning med hänsyn till arten av den ersättningskyldiges brott eller dennes personliga och ekonomiska omständigheter eller av någon annan orsak skulle vara oskälig, ska ersättningen sänkas eller inte alls påföras.

3 c §

Avgörande av privaträttsliga anspråk

I ett förfarande enligt denna lag kan målsägandens privaträttsliga anspråk som grundar sig på brott avgöras, om anspråket är ostridigt och dess kapital vid utfärdandet av bötesföreläggande eller bötesyrkande uppgår till högst 5 000 euro.

Ett privaträttsligt anspråk får dock inte handläggas i ett förfarande enligt denna lag, om anspråket strider mot lag eller är uppenbart oskäligt eller om det kränker en utomståendes rätt. Ett privaträttsligt anspråk får inte heller handläggas i ett förfarande enligt denna lag, om anspråket solidariskt riktas mot flera personer.

4 §

Den misstänktes samtycke

Ett ärende kan handläggas i ett förfarande enligt denna lag endast om den som misstänks för brottet avstår från sin rätt till en muntlig behandling och samtycker till att ärendet avgörs i ett förfarande enligt denna lag. I samband med förfrågan om den misstänktes samtycke ska den misstänkte informeras om vad samtycket innebär och underrättas om de påföljder som föreläggs i förfarandet samt om beloppet av kostnaderna för alkohol- och drogtestning, beloppet av brottsofferavgiften samt grunden för och beloppet av framställda privaträttsliga anspråk.

5 §

Målsägandens samtycke

Ett ärende kan handläggas i ett förfarande enligt denna lag endast om målsäganden avstår från sin rätt till en muntlig behandling och samtycker till att ärendet avgörs i ett förfarande enligt denna lag. I samband med förfrågan om målsägandens samtycke ska målsäganden informeras om vad samtycket innebär och underrättas om de påföljder som föreläggs i förfarandet samt om grunden för och beloppet av framställda privaträttsliga anspråk.

I fråga om målsägandens samtycke tillämpas vad som i 4 § 2 mom. föreskrivs om den misstänktes samtycke.

7 §

Förundersökning

På förundersökning av brott som avses i denna lag tillämpas förundersökningslagen (805/2011), och för att utreda brottet görs en summarisk förundersökning enligt 11 kap. 2 § i den lagen, där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att ett bötesyrkande, bötesföreläggande eller ordningsbotsföreläggande ska kunna utfärdas. Om det strängaste straff som föreskrivs för brottet är böter eller fängelse i högst sex månader, får förundersökning göras utan att 4 kap. 10 § 2 mom. och 13 och 16 § samt 7 kap. 16 § i den lagen iakttas. Vid förundersökningen ska den som misstänks för brottet och målsäganden höras.

Om det för brottet har föreskrivits strängare straff än fängelse i sex månader, ska det i bötesyrkandet antecknas uppgifter om att den misstänkte har avstått från sin rätt att anlita ett biträde, om information enligt 4 kap. 10 § 2 mom. i förundersökningslagen och underrättelser enligt 4 kap. 16 § i den lagen som getts den misstänkte i samband med detta samt de uppgifter som avses i 9 kap. 6 § 3 mom. i den lagen.

Om parterna inte har samtyckt till att saken handläggs i ett förfarande enligt denna lag, ska en förundersökning för sakens fortsatta handläggning göras i den omfattning som förutsätts av åtalsprövningen.

En polisman kan vid behov med åklagaren diskutera sakens lämplighet för ett förfarande enligt denna lag eller den rättsliga bedömningen av saken i övrigt.

8 §

Innehållet i ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande

I samband med ett bötesyrkande och ett bötesföreläggande ska anges beloppet av brottsofferavgiften, beloppet av de kostnader för alkohol- och drogtestning för vilka ersättning krävs samt grunden för och beloppet av de privaträttsliga anspråk för vilka ersättning krävs. I samband med ett ordningsbotsföreläggande ska anges grunden för och beloppet av de privaträttsliga anspråk för vilka ersättning krävs.

13 §

Överlämnande av ett bötesyrkande till åklagaren

Ett bötesyrkande samt uppgift om beloppet av brottsofferavgiften, om beloppet av de kostnader för alkohol- och drogtestning för vilka ersättning krävs och om grunden för och beloppet av de privaträttsliga anspråk för vilka ersättning krävs ska efter delgivningen utan dröjsmål överlämnas till åklagaren för utfärdande av ett strafföreläggande.

35 §

Besvär

Den som meddelats ett föreläggande som avses i 34 § 1 mom. och målsäganden får söka ändring i saken genom att anföra besvär hos tingsrätten.

35 c §

Annan handläggning av besvärssärenden

Vid handläggning av besvär i tingsrätten iaktas vad som i 26 kap. 1 §, 2 § 2 mom. samt 3—6, 8, 17—24 och 28 § i rättegångsbalken föreskrivs om handläggning av besvärssärenden i hovrätten. Huvudförhandling ska hållas om en part begär det eller om tingsrätten anser att det behövs. Åklagaren ska se till att det med anledning av besvär som anförs av den som meddelats ett föreläggande görs förundersökning i en sådan omfattning som ändringssökandet förutsätter.

I övrigt ska vid förfarandet iaktas vad som föreskrivs om behandling av brottmål i tingsrätt. För översättning av ett föreläggande över vilket besvär har anförts tillämpas vad som i 6 a kap. i lagen om rättegång i brottmål föreskrivs om översättning av stämningsansökan.

Motpart i besvär som anförs av den som meddelats ett föreläggande är åklagaren och en eventuell målsägande. Motpart i besvär som anförs av en målsägande är den som meddelats ett föreläggande.

35 d §

Handläggning av besvärssärenden som gäller endast privaträttsliga anspråk

Om besvärerna gäller endast privaträttsliga anspråk som har avgjorts i ett förfarande enligt denna lag, iaktas vid handläggning av besvärerna i tingsrätten vad som i 26 kap. 1, 3—6, 8, 17—24 och 28 § i rättegångsbalken föreskrivs om handläggning av besvärssärenden i hovrätten. Huvudförhandling ska hållas om en part begär det eller om tingsrätten anser att det behövs.

I övrigt ska vid förfarandet iaktas vad som föreskrivs om behandling av tvistemål i tingsrätt.

Den som meddelats ett föreläggande och målsäganden är varandras motparter.

38 §

Verkställighet

Bestämmelser om verkställigheten av en påföljd som har bestämts i ett förfarande enligt denna lag, av en brottsofferavgift och av de kostnader för alkohol- och drogtestning som ska ersättas finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Bestämmelser om verkställigheten av ett

beslut om ett privaträttsligt anspråk finns i utsökningsbalken (705/2007). Bestämmelser om när böter, en ordningsbot och en förverkandepåföljd förfaller finns i 8 kap. i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2027. Bestämmelserna i 3 b § i denna lag träder dock i kraft först den 1 mars 2028.

Vid handläggning av bötesyrkanden, bötesförelägganden och strafförelägganden som utfärdats före ikraftträdandet av denna lag och vid sökande av ändring i ordningsbotsförelägganden, bötesförelägganden och strafförelägganden som utfärdats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 9 juli 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Justitieminister Leena Meri